

METODICKÉ KOMENTÁŘE KE STANDARDŮM PRO ČESKÝ JAZYK – ŽÁCI SE SVP

- Jsou určeny učitelům českého jazyka na základní škole.
- Obsahují ilustrativní úlohy k očekávaným výstupům RVP ZV.
- Metodické komentáře byly vytvářeny v době, kdy ještě RVP ZV neobsahoval minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření, proto v Metodických komentářích není obsažena.
- Odůvodňují nastavení tří úrovní obtížnosti ilustrativních úloh.
- Zohledňují potřeby jak nadaných žáků (excelentní úroveň), tak žáků se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie, dysortografie).
- Ilustrativní úlohy vycházejí z práce s textem, tj. ukázek z knih pro děti a mládež převážně od českých autorů.
- Zahrnují návrhy na opravy a hodnocení slohových prací, a to jak v projevu mluveném, tak i psaném.
- Součástí Metodických komentářů jsou rovněž výsledky výzkumného šetření nastavení úrovní některých ilustrativních úloh k očekávaným výstupům.

Z HLEDISKA ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI OBSAHUJE METODIKA

- zkušenosti z ověřování některých úkolů žáky se specifickými poruchami učení (SPU),
- náměty na typografické přizpůsobení textů pro žáky se SPU,
- strategie čtení,
- zkušenosti, s čím se může učitel setkat u žáka se sluchovým postižením, které je korigováno naslouchátkem, a jak k takovému žákovi přistupovat,
- odkazy na webové stránky a literaturu, kde se lze dozvědět více.

DOPORUČENÉ ÚPRAVY TEXTŮ PRO ŽÁKY S DYSLEXIÍ

- Větší velikost písma (např. Arial 14 – vzor pro 1. stupeň)
- Řádkování (1,5).
- Bezpatkové písmo (Arial, Verdana, Comic Sans).
- Vyznačení slabik jako podpora k vedení očních pohybů textem – potřebují jen někteří na 1. stupni. Na 2. stupni vyznačení klíčových slov tučně.
- Zarovnání vlevo zjednodušuje orientaci v textu a přechod o jeden řádek níž. Podobně orientaci v textu napomáhají odrážky, lépe ale číslované.
- Omezení délky textu, aby bylo možné po přečtení ještě s textem pracovat.
- Maximální počet znaků na řádku, aby se ještě dobře přehlédl, je 70 znaků.
Příklad: Při nastavení typu písma Arial velikost 14 a vyznačení některých slabik tučně použijte v nastavení stránky okraje vlevo i vpravo velikosti 2,70 cm.
- Rozšíření rozestupů v těch slovech, kde písmena splývají.
(Informace – všimněte si, jak r navazuje přímo na m a splývá s ním, podobně u spojení písmen „ro“. Přitom stačí nastavit rozšíření rozestupů písmen ve slově a hned „r“ stojí samostatně a nesplývá – „infor mace, ro“.)
- Nepoužívat k vyznačování kurzivu, velmi špatně se čte, a na 1. stupni ani podtrhávání textu. Vhodné je tučné písmo, barevné pozadí nebo jiná barva písma.

VZOR PŘIZPŮSOBENÍ TEXTU PRO ŽÁKY S DYSLEXIÍ, KTERÍ POTŘEBUJÍ PODPORU VE VYZNAČENÝCH SLABIKÁCH – OBVYKLE 1. STUPEŇ

Téměř všechny **myšlenky a objevy** učiněné během věků můžete nalézt v knihách. **Kniha je jedním z největších lidských vynálezů. Existuje mnoho druhů knih** – od **beletrie (např. povídky a romány)** po **naučnou literaturu (např. příručky, slovníky, encyklopedie)**. **První knihu zhotovili Egypťané před 5 000 lety. Byla napsaná na papyrových svitcích.** ← **Římané vynalezli knihu, jak ji známe dnes; pro stránky použili upravenou zvířecí kůži – pergamen.** Po staletí se knihy psaly ručně. **Byly vzácné a drahé.** V 8. století Číňané vynalezli **knihtisk.** Do Evropy se rozšířil během 15. století. **Knihtisk umožnil vyrábět větší množství knih.** Dnes se při výrobě knih **využívají počítače, fotografické přístroje, stroje samy tisknou, skládají papír, sešívají jej a vážou do knihy.**

Ve vzorovém textu jsou ve slově vynalezli části ke čtení označeny jednou vynalezli a podruhé vynalezli. V prvním případě se upřednostňuje technika čtení, pokud se dítěti lépe čtou slabiky otevřené a následně skupina hlásek. V této fázi čtení se dítěti obtížně čtou uzavřené slabiky uvnitř slova, nemá ještě zvnitřněnou stavbu slova. Ve druhém případě se snažíme dítěti zprostředkovat i stavbu slova.

U starších lze vyznačit například pouze neslabičné předložky a slovo, ke kterému patří, nebo klíčová slova pro porozumění textu. Ta je pak vhodnější označovat tučně celá. Důležité je nepoužívat k vyznačování kurzivu a na 1. stupni se vyhnout i podtrhávání textu.

VZOR PŘIZPŮSOBENÍ TEXTU PRO ŽÁKY S DYSLEXIÍ – 2. STUPEŇ

Téměř všechny **myšlenky a objevy** učiněné během věků můžete nalézt v knihách. Kniha je jedním z největších lidských vynálezů. Existuje **mnoho druhů knih** – od **beletrie (např. povídky a romány)** po **naučnou literaturu (např. příručky, slovníky, encyklopedie)**. **První knihu zhotovili Egypťané před 5 000 lety.** Byla napsaná na **papyrových svitcích.** **Římané vynalezli knihu, jak ji známe dnes; pro stránky použili upravenou zvířecí kůži – pergamen.** Po staletí se knihy psaly ručně. Byly vzácné a drahé. V 8. století Číňané vynalezli **knihtisk.** Do Evropy se rozšířil během 15. století. **Knihtisk umožnil vyrábět větší množství knih.** Dnes se při výrobě knih využívají počítače, fotografické přístroje, stroje samy tisknou, skládají papír, sešívají jej a vážou do knihy.

1. **Navrhni vhodný nadpis** pro přečtenou ukázkou.

2. **Rozhodni** na základě přečteného textu, zda uvedená tvrzení **jsou pravdivá, či nepravdivá:**

- Dříve byly knihy vzácné a drahé, protože se psaly ručně. ANO – NE
- V knihách je zaznamenáno mnoho důležitých myšlenek a objevů. ANO – NE
- Existuje málo druhů knih, většinou jsou to encyklopedie. ANO – NE
- Knihtisk se do Evropy rozšířil v 19. století. ANO – NE

3. **Rozhodni**, zda uvedená informace **vyplývá, či nevyplývá** z textu:

- Nejstarší známou česky tištěnou knihou je Kronika trojanská (1468).

4. Jak se **nazývá** upravená zvířecí kůže, kterou **používali** Římané pro **stránky knih?**

WEBY ZAMĚŘENÉ NA POMOC S DYSLEXIÍ

- pro žáky ZŠ: <http://www.kaminet.cz>
- pro dospívající a dospělé s dyslexií: <http://www.literacyportal.eu/cs.html>
- pro učitele – metodika výuky slohu u žáků se specifickými poruchami učení: <http://kamizdat.wz.cz/>

Metodické komentáře ke Standardům pro základní vzdělávání konkretizují očekávané výstupy v RVP ZV. Metodické komentáře obsahují ilustrativní úlohy na úrovni minimální, optimální a excelentní. Součástí Metodických komentářů jsou metodické návody pro práci s úlohami v hodinách. Celý dokument Metodické komentáře ke Standardům pro základní vzdělávání je dostupný na http://clanky.rvp.cz/wp-content/uploads/prilohy/20713/metodicke_komentare_ke_standardum_zv.pdf. Více na www.rvp.cz.

METODICKÉ KOMENTÁŘE KE STANDARDŮM PRO ČESKÝ JAZYK – 1. STUPEŇ ZŠ

- Jsou určeny učitelům českého jazyka na 1. stupni základní školy.
- Obsahují ilustrativní úlohy k očekávaným výstupům RVP ZV.
- Odůvodňují nastavení tří úrovní obtížnosti ilustrativních úloh.
- Zohledňují potřeby jak nadaných žáků (excelentní úroveň), tak žáků se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie, dysortografie).
- Ilustrativní úlohy vycházejí z práce s textem, tj. ukázek z knih pro děti a mládež převážně od českých autorů.
- Zahrnují návrhy na opravy a hodnocení slohových prací, a to jak v projevu mluveném, tak i psaném.
- Součástí Metodických komentářů jsou rovněž výsledky výzkumného šetření dosud ověřených očekávaných výstupů (minimální úroveň).
- Materiál vznikl v době, kdy ještě RVP ZV neobsahoval minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů, proto v Metodických komentářích není zahrnuta.
- Východiskem pro nastavení tří úrovní obtížnosti ilustrativních úloh se stala Bloomova taxonomie kognitivních cílů.

Charakteristiky vzdělávacích cílů, od nejnižších po vyšší:

APLIKACE: použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, metody) v konkrétních situacích	aplikovat, demonstrovat, diskutovat, interpretovat, načrtnout, navrhnout, použít, prokázat, registrovat, řešit, uvést vztah, uspořádat
ANALÝZA: rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky, stanovení hierarchie prvků, principů jejich organizace, interakce mezi prvky	analyzovat, provést rozbor, rozhodnout, rozlišit, rozčlenit, specifikovat
SYNTÉZA: složení prvků a jejich částí do nového celku (ucelené sdělení, plán operací nutných k vytvoření díla nebo jeho projektu, odvození souboru abstraktních vztahů k účelu klasifikace nebo objasnění jevů)	kategorizovat, klasifikovat, kombinovat, modifikovat, napsat sdělení, navrhnout, organizovat, reorganizovat, shrnout, vyvodit obecné závěry
HODNOCENÍ: posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která si žák sám navrhne	argumentovat, obhájit, ocenit, oponovat, podpořit (názory), porovnat, provést kritiku, posoudit, prověřit, srovnat s normou, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit

PŘÍKLAD KONKRÉTNÍHO OČEKÁVANÉHO VÝSTUPU

Vzdělávací obor Český jazyk, 5. ročník, tematický okruh Jazyková výchova (nauka o slově – lexikální význam).

Žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného neb podobného významu a slova vícevýznamová (ČJL-5-2-01).

MINIMÁLNÍ ÚROVEŇ

1. Které z uvedených slov má svým významem nejbližší ke slovu **pravil**?

Jak král **pravil**, tak se také stalo.

- zakřičel
- rozmlouval
- řekl
- vysvětlil

žák vybere z nabídky slovo, které je významem nejbližší k zadanému slovu

2. Naš soused je **dobry** člověk. Nahraď slovo **dobry**:

- slovem významem protikladným: _____
- slovem významem podobným: _____
- slovem citově zabarveným: _____

žák nahradí slovo v textu slovem významově protikladným, podobným, citově zabarveným

3. Která z následujících vět obsahuje slovo vícevýznamové?

- Prohra ho zarmoutila.
- Monika dostala nový míč.
- Zelenina je zdravá, měli bychom ji jíst každý den.
- Ve škole jsem na chodbě našel korunu.

žák vyhledá v textu slovo vícevýznamové, vysvětlí jeho další významy

Víš, jaký další význam toto slovo má? Uveď příklady.

4. Která z následujících možností obsahuje slova významově protikladná?

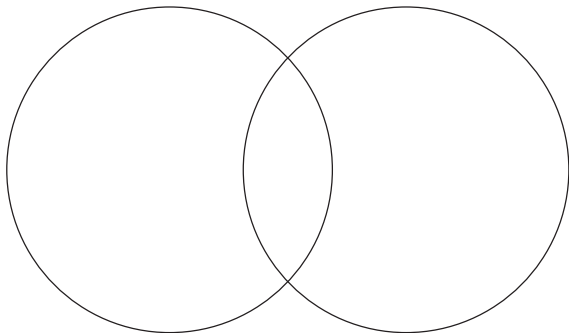
- dům – vilka
- zamlklý – tichý
- mnoho – hodně
- utíkat – běžet
- nahoře – dole

žák rozhodne, zda dvojice slov splňuje požadovanou podmínku (pro opozita)

OPTIMÁLNÍ ÚROVEŇ

1. Porovnejte uvedené skupiny slov. Poté do první kružnice vepište všechny společné znaky první skupiny a do druhé kružnice druhé skupiny slov. Do průniku pak vepište, co je společné pro všechna slova. Co jste zjistili?

- poškozená – porouchaná, baculatá – boubelatá, lehkovážná – bezstarostná
mlčenlivá – málomluvná
- lesklá – matná, líná – pilná, levá – pravá, prudká – mírná

a) slova podobného významu = slova souznačná (synonyma);
přídavná jména, typ: tvrdá,
1. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor mladý; jsou to slova čtyřslabičná, začínají na obojetnou souhlásku, končí na -á; obsahují minimálně jednu tvrdou souhlásku;

b) slova opačného významu (antonyma); přídavná jména, typ: tvrdá, 1. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor mladý; slova dvojslabičná, všechna začínají na obojetnou souhlásku, všechna končí na -á, všechna obsahují 2 samohlásky,

c) přídavná jména, typ: tvrdá, 1. pád, číslo jednotné, rod ženský, vzor mladý; začínají na obojetnou souhlásku, končí na -á.

2. Porovnejte uvedené básně. Jsou v nich užita slova podobného významu (synonyma), opačného významu (antonyma), nebo slova vícevýznamová (mnohoznačná)? Své rozhodnutí doložte příklady z textu.

• NAŠE CHOVÁNÍ

Já mám bráčku Karlíka
– a ten chová králíka.

Starší sestra Jiřinka
chová zase miminka

Jen mě smůla prohání
nosím dvojky z chování.

Jiří Havel

Naše chování: chovat – slovo mnohoznačné: věnovat se chovu zvířat; držet v náručí; příbuzné slovo chování – určitý způsob jednání.

• PRAVDA, NEBO LEŽ?

Kůň je malý,
myš zas velká,
vlas je tlustý,
lávka tenká.

Plot je vždycky vysoký,
nizká je prý věž.
Je to všechno pravda?
Kdepak, je to lež.

Pravda, nebo lež? slova opačného významu (antonyma): pravda x lež, malý x velký, tlustý x tenký, vysoký x nízký.

3. Rozhodněte, ve kterém řádku nejsou jen slova podobného významu (synonyma):

- okouzlený, očarovaný, oslněný, uchvácený
- drzost, troufalost, opovážlivost, rozvážnost
- namouduši, namouvěru, skutečně, opravdu
- namáhat se, dřít se, lopotit se, pachtit se

Na řádek b) nepatří slovo rozvážnost.

4. Vyberte si slovo (libovolný slovní druh), vymyslete k němu vhodná synonyma a použijte je ve větě podobně jako např. Karel Čapek:

Co prý se takový listonoš nachodí, naběhá, netrandí, nalítá, nahoní a našlape...

EXCELENTNÍ ÚROVEŇ

1. Zformulujte stručně a výstižně poučku o významu slov, o kterých se v říkance mluví.

Synonymům krejčí ušil
STEJNĚ hezký černý frac.

Antonyma jim ho berou
a nosí ho NAOPAK.

Snažíme se, aby žáci obsahu říkanky nejen rozuměli, ale její obsah dokázali zobecnit jako poučku: Slovům podobného významu říkáme slova souznačná (synonyma). Slova opačného významu jsou antonyma.

2. Doplňte do neúplných spojení slova opačného významu:

a) k přídavnému jménu **tlustý**:

tlustá čára x _____ čára

tlustá žena x _____ žena

b) k přídavnému jménu **ostrý**:

ostrý nůž x _____ nůž

ostrá zatačka x _____ zatačka

Žáky upozorníme na skutečnost, že k některým slovům můžeme vytvořit různá antonyma – vždy záleží na jejich uplatnění ve větě (čára: tlustá x tenká; žena: tlustá x štíhlá, hubená; nůž: ostrý x tupý; zatačka: ostrá x mírná).

Dvojice přídavných jmen vzájemně porovnejte. Co jste zjistili?

3. Přečtěte si pozorně následující text. Jak říkáme slovům, se kterými si Z. Svěrák hraje? Zformulujte jednoduchou poučku a uvádějte další příklady.

Oči a oka

Když citron stříkne do oka
to víme, to známe
nastane bolest divoká
to víme, to známe

Není oko jako oko
třeba oko kuří
nezapláče, nezamrká
jenom v botě duří

Slečna Ječná byla včera
v malinovém houští
proto se jí na punčoše
další oko spouští

Když zajíc přehlídne oko
to víme, to známe
tak snědí ho nadivoko
to víme, to známe

(Zkráceno)

Je důležité, aby si žáci uvědomili, že některá slova mohou mít několik významů, proto jim říkáme vícevýznamová (mnohoznačná).

4. Vysvětlete následující slovní spojení (frazémy) a poté je použijte ve větách:

- padl jí do oka
- řekla mu to mezi čtyřma očima
- nezamhouřil ani oko

Toto cvičení je nejnáročnější. Vyžaduje od žáka vysokou míru abstrakce a vyspělou slovní zásobu:
a) (za)líbil se jí
b) beze svědků, důvěrně
c) vůbec neusnul

Literatura:

SVĚRÁK, Z. Dělání (všechny smutky zahání). Praha: Albatros 1996, s. 53.

ČAPEK, K. Devatero pohádek. Praha: Albatros 2003.

SVOBODOVÁ, J. a K. KLÍMOVÁ. Čeština s maňáskem Hláskem (pro 2. ročník základní školy). Praha: Scientia 1997, s. 59.

SVOBODOVÁ, J. a K. KLÍMOVÁ. Čeština s maňáskem Hláskem (pro 3. ročník základní školy). Praha: Scientia 1998, s. 60.

SVOBODOVÁ, J. a K. KLÍMOVÁ. Čeština s maňáskem Hláskem (pro 2. ročník základní školy). Praha: Scientia 1997, s. 57.

METODICKÉ KOMENTÁŘE KE STANDARDŮM PRO ČESKÝ JAZYK – 2. STUPEŇ ZŠ

- Jsou určeny učitelům českého jazyka na 2. stupni základní školy.
- Obsahují ilustrativní úlohy k očekávaným výstupům RVP ZV.
- Odůvodňují nastavení tří úrovní obtížnosti ilustrativních úloh.
- Zohledňují potřeby jak nadaných žáků (excelentní úroveň), tak žáků se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie, dysortografie).
- Ilustrativní úlohy vycházejí z práce s textem, tj. ukázek z knih pro děti a mládež převážně od českých autorů.
- Zahrnují návrhy na opravy a hodnocení slohových prací, a to jak v projevu mluveném, tak i psaném.
- Součástí Metodických komentářů jsou rovněž výsledky výzkumného šetření dosud ověřených očekávaných výstupů (minimální úroveň).
- Materiál vznikl v době, kdy ještě RVP ZV neobsahoval minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů, proto v Metodických komentářích není zahrnuta.
- Východiskem pro nastavení tří úrovní obtížnosti ilustrativních úloh se stala Bloomova taxonomie kognitivních cílů.

Charakteristiky vzdělávacích cílů, od nejnižších po vyšší:

APLIKACE: použití abstrakcí a zobecnění (teorie, zákony, principy, metody) v konkrétních situacích	aplikovat, demonstrovat, diskutovat, interpretovat, načrtnout, navrhnout, použít, prokázat, registrovat, řešit, uvést vztah, uspořádat
ANALÝZA: rozbor komplexní informace (systému, procesu) na prvky, stanovení hierarchie prvků, principů jejich organizace, interakce mezi prvky	analyzovat, provést rozbor, rozhodnout, rozlišit, rozčlenit, specifikovat
SYNTÉZA: složení prvků a jejich částí do nového celku (ucelené sdělení, plán operací nutných k vytvoření díla nebo jeho projektu, odvození souboru abstraktních vztahů k účelu klasifikace nebo objasnění jevů)	kategorizovat, klasifikovat, kombinovat, modifikovat, napsat sdělení, navrhnout, organizovat, reorganizovat, shrnout, vyvodit obecné závěry
HODNOCENÍ: posouzení materiálů, podkladů, metod a technik z hlediska účelu podle kritérií, která jsou dána nebo která si žák sám navrhne	argumentovat, obhájit, ocenit, oponovat, podpořit (názory), porovnat, provést kritiku, posoudit, prověřit, srovnat s normou, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit

PŘÍKLAD KONKRÉTNÍHO OČEKÁVANÉHO VÝSTUPU

Vzdělávací obor Český jazyk a literatura, 9. ročník, tematický okruh Komunikační a slohová výchova.

Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji (ČJL 9-01-01)

MINIMÁLNÍ ÚROVEŇ

„Školáci mají tisíce informací z internetu, knížek jsou plné regály, ale co číst? Mám možná mylnou a bláhovou představu, nestydím se za ni – přečte-li někdo zkrácenou verzi, bude mít třeba chuť přečíst neupravenou verzi... Žijeme rychle, ne nebezpečně, pohodlně; knížku nic nenahradí, kdo nečte, okrádá se o možnost pěstovat fantazii a bez fantazie nastupuje nuda, otupělost a hlupství.“

(názor V. Duška z článku *Mušketýři či Bidníci na pár stránkách*, deník *Metro*)

východzí text

Které z následujících tvrzení je nejbližší názoru autora?

- Školákům chybějí informace z internetu.
- Kdo nečte, nepěstuje fantazii.
- Číst je nuda.
- Školáci by neměli číst zkrácené verze knížek.
- Život dnes běží celkem rychle.

Žák po přečtení textu vybere z nabízených možností ty, které vyjadřují některý názor pisatele textu.

Poznámky k ilustrativní úloze
 ČJL-9-1-02.1
 ČJL-9-1-02.2

OPTIMÁLNÍ ÚROVEŇ

Do Benátek míří až 35 milionů turistů ročně. Jejich historické jádro, které tvoří město s vodními kanály, především v létě praská ve švech. Davy turistů berou místním klid, a tak se historická část rychle vyliďňuje. Podobný trend je mimochodem vidět také v historických částech Prahy. Zatímco v sedmdesátých letech žilo v Benátkách 120 tisíc lidí, dnes už jejich počet klesl pod polovinu tohoto počtu. Pokud by se nepodařilo trend vyliďňování zastavit, vypočítali benátská radní, že v roce 2030 už nebudou mít historické Benátky žádné stálé obyvatele. Největší část turistů přitom tvoří ti, kteří přijedou autobusy na pouhých několik hodin a příjmy z jejich návštěvy nepokryjí ani náklady za úklid odpadků, které po sobě zanechají. I když nápad vybírat vstupné za návštěvu historické části města (plánovalo se 50 eur na den) zatím neprošel, snaží se radnice ulehčit obyvatelům život různými omezeními turistů. Jedním z posledních je zákaz tahání kufrů a tašek s plastovými kolečky, které svým hlukem ruší obyvatele Benátek. Zákaz platí od května 2015 a těm, kteří ho poruší, hrozí pokuta až 500 eur. Podobně jsou na tom i jiná evropská města, a to např. Barcelona. Sedm milionů turistů, kteří jezdí do Barcelony především za zábavou, způsobuje nezvladatelný nepořádek, ve městě klesá kvalita turistických služeb.

L. Palata, redaktor MF DNES (zkráceno)

1. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s informacemi obsaženými v textu. Své rozhodnutí doložte příkladem z uvedené ukázky.

- Lidé v dnešní době hodně cestují.
- Benátky a Barcelonu navštěvuje v létě nadměrný počet turistů.
- Čím více turistů přijede, tím lépe se v těchto městech žije.
- Obyvatelé Benátek a Barcelony si přejí, aby jejich města navštěvovalo turistů co nejvíc, protože jsou pro ně hlavním zdrojem finančních prostředků.
- Počet obyvatel v uvedených městech je několikrát vyšší než počet turistů.
- Místní obyvatelé se kvůli vysokým počtům turistů z historických center stěhují.
- Aby se zvýšil objem finančních prostředků, uvažují např. v Benátkách o zavedení vstupného do historického centra města.

2. Připravte si mluvní cvičení o nejnavštěvovanějších místech v Evropě nebo ve světě. Aktuální informace zjistíte na internetu.

Cílem je zjistit, jak žák rozumí informacím v textu, jak se v něm umí orientovat.

Tento úkol je zaměřen nejen na využití získaných informací v praxi, ale i na dovednost seznámit s nimi ostatní. Doporučujeme využití powerpointové prezentace. Při projevu sledujeme výstižnost, plynulost, rozsah slovní zásoby, vhodnost zvolených jazykových prostředků, spisovnost, dovednost upoutat ostatní apod.

EXCELENTNÍ ÚROVEŇ

Dnešní matky a otcové jsou sice starostlivější, ale na množství zraněných dětí to nemá vliv. Loni (2014) se počet úrazů oproti předchozím rokům dokonce zvýšil.

Navíc právě nastává nejkritičtější období – prázdniny. „Děti nejsou ve vlastním známém prostředí, věnují se činnostem, které v průběhu školního roku často nejsou zvyklé dělat, nebo zkoušejí nové sporty,“ vypočítává hlavní důvody úrazů P. Havránek, přednosta Kliniky dětské chirurgie a traumatologie Thomayerovy nemocnice v Praze, kde ročně hospitalizují až okolo pěti tisíc dětí. „Méně úrazů se stane při dobře organizovaném sportu, např. na dětských táborech, naopak největší riziko nastává, když dítě podniká sportovní aktivity bez dozoru,“ říká lékař. Na jeho klinice jsou nejčastěji ošetřeny nebo hospitalizovány děti se zlomeninami končetin, nejtěžší následky však mívají po úrazech hlavy, např. když nešikovně spadnou z kola. Stačilo by přitom málo: nosit přilbu, která je až v 95 % případů schopna zabránit vážnému poranění mozku. Jenže mnoho dětí ji, paradoxně kvůli rodičům, nenosí. „Situace je sice lepší než před 10 lety, kdy helmu nenosil nikdo, stále však není zvykem, že ji nosí rodiče, aby šli svým dětem příkladem,“ uvádí přednosta kliniky. Přilbu si pak při samostatné jízdě nenasadí ani děti. „Když nemusí táta, tak proč já,“ říkají často zdravotníkům, kteří je ošetřují.

V. Barák, Týden, č. 27–28/2015

1. Který z následujících úseků textu **neobsahuje** fakta, ale subjektivní pocity autora textu? (Uvedené možnosti posuzujte v souvislosti s výchozím textem)

- jsou sice starostlivější, ale na množství zraněných dětí to nemá vliv
- ročně hospitalizují až okolo pěti tisíc dětí
- nejtěžší následky však mívají po úrazech hlavy
- při dobře organizovaném sportu, např. na dětských táborech
- která je až v 95 % případů schopna zabránit vážnému poranění mozku

2. Připravte si mluvní cvičení na téma Dodržování pravidel bezpečnosti a já.

Fakta neobsahuje možnost a): skutečnost, že dnes jsou rodiče starostlivější, je pouze subjektivní pocit autora. Dnes mají děti o prázdninách (ale i mimo ně) daleko větší možnosti než dříve, a proto také dochází k úrazům častěji, např.: bruslení na cyklostezce nejen bez přilby, ale i bez chráničů kolen a loktů, dítě není v autě v dětské sedačce a ani není připoutáno bezpečnostním pásem. Zdůrazníme důležitost prevence.

Úkol by měl vést žáky k zamyšlení, zda a do jaké míry dodržují např. při sportu bezpečnostní pravidla. Na co zapomínají, co podceňují, co naopak dělají správně. Na mluvní cvičení doporučujeme navázat diskusí.